

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИЗНАЧЕННЯ ЗБИТКІВ, ЗАПОДІЯНИХ ДЕРЖАВІ ВНАСЛІДОК СКИДУ ЗАБРУДНЮЮЧИХ РЕЧОВИН

Уberman В.І.¹⁾, Васьковець Л.А.²⁾

¹⁾ Український НДІ екологічних проблем,

²⁾ Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

У роботі системно досліджено теоретичні та методичні засади, розглянуто особливості практичного та арбітражного застосування «Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів» (Методика). Визначено, що низькі ефективність та результативність застосування Методики головним чином пов'язані із: 1) нечітким описом випадків, для яких визначаються збитки, зокрема, при виникненні наслідків у вигляді забруднення, спричиненого діями водокористувача; 2) невідповідністю вимогам законодавства процедури встановлення факту заподіяння збитків (порушення) в залежності від концентрації забруднюючої речовини у зворотній воді, а не від її понаднормативно скинутою маси; 3) концептуальними помилками щодо особливостей скидання зворотної води з багатокомпонентним складом забруднюючих речовин через один випуск. Зазначені вади не дозволяють користуватися Методикою, фактично знищують її арбітражне значення та цінність щодо визначення збитків від скидання забруднюючих речовин із зворотними водами, а отже виводять водокористувачів–порушників з-під впливу державного регулювання нормативами ГДС та дії економічних санкцій. Тим самим державні органи екологічного контролю позбавляються методичних інструментів оцінювання шкоди та легітимного стягнення відшкодування за відповідними вимогами Господарського кодексу України, Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища", Водного кодексу України. У кінцевому стані це призводить до незворотного забруднення водних об'єктів, знищення їх асимілюючої спроможності.

На прикладі реальних випадків розглянуто наслідки зазначених помилок, їх вплив на якість перевірок водокористувачів у різних регіонах, що виконувалися органами Державної екологічної інспекції України. Арбітражний ефект таких перевірок визначено за судовими рішеннями по справах щодо стягнення збитків через порушення вимог до скидання забруднюючих речовин із зворотними водами.

Наведено рекомендації для дороблення Методики та виправлення зазначених помилок.